

інтерактивних технологій у системі мистецької освіти надає можливість оптимізувати та вдосконалити навчальний процес.

Впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес ВНЗ мистецького профілю сприяє створенню сприятливого рефлексивного простору з можливостями самостійного та свідомого пошуку змісту майбутньої професійної діяльності, активізації самоаналізу і професійної самосвідомості, більш ефективному пошуку інформації та прогнозуванню подальшого професійного розвитку, пошуку шляхів власної професійної реалізації та підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Студенти, за умовами таких видів занять, мають можливість виконувати певні ролі, що дозволяє їм краще зрозуміти, що відчуває інша людина, та вчатися моделювати різні стратегії майбутньої професійної поведінки.

Список використаних джерел:

1. Змеев С.И. Андрогогика: основы теории и технологи обучения взрослых / С.И. Змеев. – М. : ПЕР СЭ, 2007.
2. Використання новітніх технологій для особистісної підготовки студентів ХНМУ: матеріали Всеукр. навч. наук. конф. / В.М. Лісовий, В.Д. Марковський та ін. – Тернопіль, 2012. – С. 45–47.
3. Методические указания по класификации методов активного обучения / Сост. Ю.С.Арутюнов, М.М. Бирштейн, В.Н. Бурков, - К., 1989.
4. Мороз Л.І. Професійно-психологічний тренінг у становленні особистості фахівця / Л.І. Мороз : Київ. нац. ун-т внутр.. справ.- К. : Івано-Франківська к : Надвірнянська друкарня. – 2007.- 311 с.
5. Падалка О.С. Педагогічні технології. Навчальний посібник для вузів / О.С.Падалка, А.С.Нісімчук, І.О.Смольок, О.Т.Шпак – К.: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1995. – 253 с.

Ковальська Л.В.,

кандидат географічних наук, доцент, ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ДЛЯ НЕПОВНОСПРАВНИХ, ТА ЙОГО ІНТЕРПРЕТАЦІЯ В УКРАЇНІ

Організація відпочинку і дозвілля для неповносправних людей як масового явища розпочалася у 50-х роках ХХ ст., що було зумовлено актуалізацією питань прав людини й усвідомлення цілісності суспільства [2].

Згідно даних ООН у світі 10 % населення є неповносправне. Оскільки розвиток туризму є пріоритетною галуззю господарства, то сфера послуг

повинна розвиватись і задовольняти усі потреби споживачів – туристів, зокрема такої категорії, як неповносправні. Зробити спробу заповнити вакуум знань і досвіду щодо організації туристичних послуг для неповносправних осіб є надзвичайно важливою і нагальною потребою, що і визначило актуальність статті.

Частково, вивченням питань організації туризму для неповносправних займались О. Волошинський, М. Сварник, Л. Жирак, специфіці обслуговування цієї категорії населення присвячені праці В. Монастирського, Сварник М., Грибальський Я., Войтюк Ю. та ін. Останні публікації дають змогу зробити висновок про існування позитивних тенденцій у розвитку туризму для неповносправних в Україні.

Однак, вивчення зарубіжного досвіду в організації туристичних послуг для неповносправних та його інтерпретація в Україну є важливою проблематикою сьогодення. Заповненню цієї прогалини і присвячена ця стаття.

Згідно з даними «Фонду Соціального Захисту Інвалідів» станом на 01.04.2015 в Україні налічується 2 647 243 особи з інвалідністю, це близько 6 % від загальної кількості населення [3].

Найбільша кількість неповносправних проживає у Донецькій 269 477 ос., Львівській 187 148 ос., Дніпропетровській 178 443 ос., Харківській 149 542 ос. областях та у м. Київ 144 025 ос, а найменша кількість неповносправних проживає у Кіровоградській 56 698 ос., Херсонській 49 678 ос. та Чернівецькій областях 48 686 ос. [3].

Сьогодні Україна знаходиться у складному політичному та економічному становищі, проблеми та потреби неповносправних осіб доповнюються проблемами й потребами воїнів АТО.

Світовий досвід переконує, що ідея цілісності суспільства, і насамперед адаптації навколишнього середовища, проблем неповносправних, розпочала реалізовуватись завдяки таким двом моделям:

- розвиток сфери супроводу та опіки неповносправної особи (Швеція);
- розвиток інфраструктури та технічних засобів, які б допомагали неповносправній особі максимально обслуговувати себе без сторонньої допомоги (Німеччина) [1].

У Німеччині в цілях розвитку культурно – пізнавального туризму всі місця дозвілля облаштовані з урахуванням потреб маломобільних громадян. У музеях і театрах, як правило, наявні крісла-коляски, якими можуть скористатися інваліди.

У Фінляндії знаходиться велика кількість малих фірм, що пропонують послуги з організації водного туризму для інвалідів на прогулянкових суднах, куди можуть піднятися люди на інвалідних візках.

Каталонія (Іспанія) перетворюється на справжній курорт для людей з обмеженими можливостями: під їх потреби адаптований міський транспорт, проводяться спортивні заходи (параолімпійські ігри), вулиці обладнані рампами. Музеї Барселони можуть відвідувати особи з вадами слуху і зору:

експонати і схеми поверхів дублюються макетами, до яких можна доторкнутися, у приміщеннях – світлові аудіо-гіди, а екскурсоводи володіють мовою жестів.

У 1984 році в Афінах відкрився Музей для сліпих, концепція якого полягала у «зчитуванні» на помацки – макети статуй, ваз, барельєфів та інших культурних цінностей.

У певному сенсі до некомерційних організаторів туризму в Польщі можна віднести комунальні одиниці (OSIR), які хоч і не мають своїх туристичних бюро проте мають спортивні, рекреаційні об'єкти й засоби розміщення. Особливу роль упродовж багатьох років щодо пропаганди активного туризму у Польщі відіграє Польське туристично-краєзнавче товариство, яке проводить заходи з метою окреслення основних проблем, пов'язаних із туризмом для неповносправних осіб. Слід зазначити, що у Польщі істотний розвиток мають окремі види активного туризму серед неповносправних, зокрема: кінні прогулянки для сліпих, пірнання для осіб з порушенням опорно-рухового апарату, сплави на байдарках тощо.

Концепція туризму для неповносправних реалізується на практиці у Швейцарії і Франції завдяки системі відпусткових чеків – платіжно-розрахунковий засіб, який введений в обіг для надання адресної допомоги туристам і забезпечення доступності відпочинку всім верствам населення. У Швейцарії дотації становлять 5-25% вартості відпусткового чеку, а у Франції – 20-80%. Окремим категоріям населення відпусткові чеки роздають безкоштовно. Ці платіжні кошти можуть бути використані виключно на оплату послуг, пов'язаних з відпочинком, подорожами, відвідуванням культурних і видовищних заходів. Фізичні особи – носії чеків пред'являють їх на підприємствах обслуговування, що входять до системи засобів соціального туризму.

В умовах, коли конкуренція в туристичному бізнесі та індустрії відпочинку і розваг дуже висока, власники готелів беруть участь у дисконтних програмах, тому що безкоштовна інформація про знижки, що надається в каталогах для власників карток, залучає потенційних клієнтів. Банківські структури також зацікавлені у поширенні карток. Вони видають їх разом з кредитними картами безкоштовно, або набагато дешевше роздрібною ціною, тим самим, розширюючи спектр послуг для своїх клієнтів.

Географія дисконтних карток дуже різноманітна, популярними є «ETN-CARD». Для мандрівників ця система є клубом, членство в якому дозволяє зменшувати дорожні витрати. Перевагами використання карток «ETN» є: знижки для власників від 20 % до 50 % вартості в десятих тисячах готелів у 175 країнах світу, у тому числі й у країнах СНД (у США в 400 готелях власник картки заплатить 50 % від вартості номера); широку систему знижок у ресторанах (від 20 % до 50 %); зниження (до 1/3) тарифів при оплаті оренди автомобіля; знижка при купівлі авіа-, залізничних, автобусних квитків у розмірі 3-10 % тощо.

Зарубіжний досвід (Польщі, Німеччини, Швейцарії та ін.) свідчить, що максимального ефекту у розвитку туризму для неповносправних можна досягти лише за умов співпраці органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських і професійних організацій та підприємницьких структур.

Враховуючи зарубіжний досвід у розвитку туризму для неповносправних в Україні слід запропонувати такий алгоритм дій:

1. проводити облік кількості неповносправних туристів шляхом внесення змін до бланків статистичної звітності, щоб науково обґрунтувати потребу розвитку туризму для цієї категорії людей.

2. провести зміни в нормативно правовій площині, щодо державної підтримки розвитку туризму для неповносправних, зокрема, розвитку соціального туризму (введення дисконтних карток, відпускних чеків).

3. заохотити власників туристичних об'єктів розвивати туризм для неповносправних, шляхом надання пільг та зниження податків.

4. створення й підтримка некомерційних організаторів туризму, які мають спортивні, рекреаційні об'єкти й засоби розміщення, спрямовані, в основному, на реабілітацію неповносправних (дельфінарії, іподроми й ін.).

5. покращити туристичну інфраструктуру для неповносправних (наявність інформації шрифтом Брайля, облаштування маршрутів для пересування візочників тощо).

6. підвищувати професійний рівень працівників туристичної галузі (знання мови жестів, стажування-практика за кордоном тощо).

7. створити необхідне інформаційне забезпечення, заявити про себе на міжнародній арені, залучивши іноземних туристів та інвесторів.

Отже, на даний час в Україні зроблені перші кроки щодо розвитку туризму для неповносправних осіб. Проте існує значний розрив між реальним попитом та мізерною пропозицією у сфері туристичних послуг для цієї категорії людей. Цей розрив, в основному, презентує «доступність» до туристичного об'єкту. Збільшення кількості неповносправних у частці туристів вбачається, на сьогодні, в їх участі у соціальних проектах, що дасть можливість відкривати їм світ по-новому.

Список використаних джерел:

1. Волошинський О. Проблема неповносправних – це проблема усього суспільства / О.Волошинський// Підприємства на основі громади. Економічний розвиток громади – Вип. 3 – 2007].

2. Фонд соціального захисту інвалідів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.ispf.gov.ua>.

3. Центр досліджень соціальних комунікацій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=&id=8&Itemid=348>.